

LYNGDAL KOMMUNE
Postboks 353
4577 LYNGDAL

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 11/04460-122

04.01.2022

Ark.: 326.12

Oppstart av klagesak 2022/3–8 – opprinnelig navnesak 2015/18 – Geislafooss/Geislefoss/Gislefoss i Lyngdal kommune

Statens kartverk gjorde den 17.11.2021 vedtak om bl.a. skrivemåten *Geislafooss* i Lyngdal kommune. Vedtaket ble påklaget av Kristen Gislefoss (eier av bruk 425/1), Glenn Gislefoss (eier av bruk 425/6) og Kjell Gislefoss (eier av bruk 425/3), som alle ønsker skrivemåten *Gislefoss*, jf. brev datert henholdsvis 01.12.2021, 06.12.2021 og 13.12.2021. I tillegg er det kommet inn et brev fra Kari Anne Gislefoss der det går fram at hun også ønsker skrivemåten *Gislefoss*, jf. brev datert 22.12.2021. Kartverket kan ikke se at Kari Anne Gislefoss er klageberettiget etter loven, jf. §§ 12 og 6 bokstav a til c.

Når det er reist klagesak, skal saken gjennomføres på samme måte som den første runden i saken, jf. § 12 femte ledd i lov om stadnamn.

Kartverket sender med dette saken på lokal høring i kommunen, jf. § 8 i lov om stadnamn.

Saken gjelder følgende navn med varianter av skrivemåter:

- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (gard 425)
- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (bruk 425/1)
- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (bruk 425/3)
- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (bruk 425/4)
- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (bruk 425/6)
- *Geislafooss /Geislefoss /Gislefoss* (bruk 425/7)

For flere opplysninger om navna, se innsynsløsningen vår for SSR: <http://norgeskart.no/ssr/>. For flere opplysninger om bruksnavna, se <https://seeiendom.kartverket.no> (søk på: gnr./bnr., navnet på kommunen).

Lokal høring

Kartverket har vedtaksrett for skrivemåten av bl.a. naturnavn, nedarvete gards- og bruksnavn og seternavn. Før vi gjør vedtak, har kommunen rett til å uttale seg. Eiere og festere har rett til å uttale seg om gardsnavn og bruksnavn, og lokale organisasjoner har rett til å uttale seg om skrivemåten av navn som de har særlig tilknytning til. **Saker som gjelder bruksnavn, skal eierne få tilsendt direkte fra kommunen.** Det går fram av lista ovenfor hvilke bruk dette gjelder.

Ifølge loven skal skrivemåten fastsettes med utgangspunkt i den nedarvete, lokale uttalen av navnet. Derfor ber vi om at alle som uttaler seg, opplyser hva som er den lokale dialektuttalen. Dersom navnet blir uttalt på ulike måter, ber vi om å få opplyst de forskjellige uttaleformene.

Normeringsprinsipp

I tillegg til å ta utgangspunkt i den nedarvete, lokale uttalen, skal en som hovedregel følge gjeldende rettskrivingsprinsipp ved normering av stedsnavn, jf. § 4 første ledd i lov om stadnamn. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet. I *utfyllende regler om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

Skrivemåten av primærnavnet vil normalt være retningsgivende for skrivemåten av det samme navnet i andre funksjoner, f.eks. for adressenavn som er like eller avledet av navnet, jf. § 4 tredje ledd i loven. Kommunen må derfor sette på vent eventuelt pågående saker som gjelder adressenavn og adressetilleggsnavn, der de samme navna inngår, til det er gjort vedtak om skrivemåten av primærnavnet. Kommunen må ta hensyn til den vedtatte skrivemåten av primærnavnet når de skal gjøre vedtak.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Videre saksgang

Kommunen har ansvaret for å kunngjøre at klagesaken er reist, f.eks. med notis i en lokalavis og på nettsidene sine. Kommunen har også ansvaret for å innhente og samordne de lokale høringsuttalelsene. De skal sendes til *Språkrådet, Postboks 1573 Vika, 0118 Oslo* (post@sprakradet.no), med kopi til Kartverket. Språkrådet vil så gi endelig tilråding til Kartverket. Ordinær høringsfrist for kommunen er to måneder fra de mottar dette brevet.

Dersom klageren ikke får medhold i klagesaken, sender Kartverket saken videre til Klagenemnda for stedsnavnsaker for endelig avgjørelse. Høringssvar som er kommet inn tidligere, vil følge saken og trengs ikke sendes inn på nytt.

For opplysninger om saksgang, kontakt Kartverket på telefon 32 11 80 00. For navnefaglige spørsmål, kontakt Språkrådet på telefon 22 54 19 50.

Med vennlig hilsen

Lars Fredrik Gyland
fylkeskartsjef

Linn Winnæss-Karlsen
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllende regler om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Vedtaksbrev datert 17.11.2021
Klage fra Kristen Gislefoss i brev datert 01.12.2021.
Klage fra Glenn Gislefoss i brev datert 06.12.2021.
Klage fra Kjell Gislefoss i e-post datert 13.12.2021.
Klage fra Kari Anne Gislefoss i brev datert 22.12.2021.

Kopi Kristen Gislefoss
Glenn Gislefoss
Kari Anne Gislefoss
Kjell Gislefoss
Lars Fredrik Gyland, LD - FKK Kristiansand (LK2KRI)
SPRÅKRÅDET
Maria Ellingsen, ED - Matrikkel & Stedsnavnavd

From: Gislefoss, Kristen <fmavkgi@statsforvalteren.no>
Sent: onsdag 1. desember 2021 12:21
To: Kartverket - Post
Cc: post@lyngdal.kommune.no
Subject: Klage på kartverkets vedtak av 17.11.21
Attachments: Geisla foss.docx

Follow Up Flag: Følg opp
Flag Status: Flagged

Categories: Tracked To Dynamics 365

Vedlagt følger klage på kartverkets vedtak av 17.11.21.

Med vennlig hilsen

Kristen Gislefoss

Klage på kartverkets endring av stedsnavn fra Gislefoss til Geisla foss.

Jeg viser til kartverkets vedtak av 17.11.21.

Vedtaket påklages herved.

- **Saksbehandlingstiden**

Det er snart 7 år siden kartverket sendte saken på høring. Siden jeg ikke har hørt noe siden jeg for 7 år siden ga høringsuttale i saken, regnet jeg med at saken var henlagt av kartverket, og at det derfor ikke ble noe av den foreslåtte navneendringen. I tillegg til det er også Audnedal kommune lagt ned og lagt under Lyngdal kommune. Dersom kartverket valgte å gå videre med saken, burde de i henhold til god forvaltningsskikk ha startet opp saken på ny og gitt partene en ny høringsfrist til forslaget om navneendring. Selv har jeg ikke arkivert min tidligere høringsuttale i saken, og husker heller ikke hva jeg skrev der.

- **Vektlegging av hva eierne på Gislefoss mener**

Etter loven og forvaltningspraksis skal det legges stor vekt på hva lokalbefolkningen mener. Ut fra premissene i kartverkets vedtak fremgår det at alle høringsuttaalene fra grunneierne på Gislefoss er imot navneendringen. Vi mener at kartverket ikke i tilstrekkelig grad har vektlagt lokalbefolkningens ønske om fortsatt å beholde Gislefoss som stedsnavn.

- **Gislefoss er brukt som stedsnavn i lang tid**

Gislefoss har blitt brukt som stedsnavn i meget lang tid og er et innarbeidet gårdsnavn. På ei gammel rose malt kiste fra 1859 står navnet «Gislefos». Dette viser at navnet Gislefos er dokumentert brukt som stedsnavn på gården helt tilbake til 1859 og Gislefoss har blitt brukt som gårdsnavn av mange generasjoner på Gislefoss etter det. At noen få, utenom Gislefoss har uttalt

«Jeislafoss» som gårdsnavn har vært unntaket og ikke hovedregelen. Det er Gislefoss som har vært benyttet som gårdsnavn i den lokale uttalen.

- **Vilkårlig saksbehandling**

I forkant med at eierne på gården Gislefoss inngikk frivillig vern av skogen på Gislefoss ble vernesaken sendt på høring til mange instanser, deriblant til Språkrådet. Språkrådet foreslo etter det jeg husker nå å kalle verneområdet for Jeislafåss, men jeg mener at språkrådet hadde flere alternative forslag til navn. Vi støttet opp om språkrådets forslag, men ante ikke at det ville få som konsekvens at navnet på verneområde, skulle medføre at selve gårdsnavnet ble endret. Endringen av gårdsnavnet bærer derfor preg av tilfeldigheter og vilkårlig behandling. Nabogarden Viblemo som har langt flere bosettere enn Gislefoss het før «Vaulemo» og Konsmo som er sentrum i gamle Audnedal kommune het i gammel tid «Konosmo». Det er påfallende at kartverket ikke har foreslått navneendring på disse gårdene. Ei større heiegrend 4 kilometer vest Viblemo heter Birkeland, men uttales «Bærkeland». Ingen forslag til endring av skrivemåte der heller fra Kartverket. Hvilke stedsnavn som kartverket velger ut synes på meg å bero på tilfeldigheter/vilkårligheter. I vårt tilfelle er det altså vernesaken som har medført navneendringen.

- **Betydningen av gårdsnavnet «Gislefoss/ Jeislafåss»**

Betydningen av navnet har det vært delte meninger om. Navnet er norrønt og nedstammer fra selve fossen. Geysir betyr «stråle» på Islandsk, men det har også en abstrakt betydning, av noe som er «stort». Etter mitt syn taler gode grunner for at det er dette som er opphavet til gårdsnavnet, og altså ikke kjepp eller stokk slik kartverket hevder. Det virker ulogisk og har ingen sammenheng med fossen.

Under henvisning til ovennevnte ber jeg om at Gislefoss fortsatt består som stedsnavn. Hvis kartverket ønsker å endre navnet må de, sett i lys av den lange saksbehandlingstiden, starte en ny navnesak med forutgående høring m.m.

Med hilsen

Kristen Gislefoss

LYNGDAL KOMMUNE
Postboks 353
4577 LYNGDAL

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 11/04460-103

17.11.2021

Ark.: 326.12

Vedtak i navnesak 2015/18 – Bransdal og Geislafooss i Lyngdal kommune (tidligere Audnedal)

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Lyngdal kommune:

- **Bransdal** (gard 466)
- **Bransdal** (bruk 466/1)
- **Bransdal** (bruk 466/2)
- **Bransdal** (bruk 466/3)

- **Geislafooss** (gard 425)
- **Geislafooss** (bruk 425/1)
- **Geislafooss** (bruk 425/3)
- **Geislafooss** (bruk 425/4)
- **Geislafooss** (bruk 425/6)
- **Geislafooss** (bruk 425/7)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn. I saken inngår også adressenavna *Brandsdal* og *Gislefoss*, samt *Geislafooss naturreservat* (verneområde) der Kartverket ikke har vedtaksrett.

Bakgrunn

Audnedal historielag har via e-post datert 26.02.2015 til Audnedal kommune bedt om at det ble reist navnesak for stedsnavnet *Bran(d)sdal*.

I forbindelse med at det ble vedtatt et nytt navn, *Geislafooss naturreservat*, den 14.2.2014 på et naturreservat i tidligere Audnedal kommune, reiste Kartverket navnesak for gardsnavnet *Geislafooss/Geislefoss/Gislefoss* og andre sammensetninger der navnet inngår i, jf. e-post datert 4.4.2014. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I *utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Kartverket vil for ordens skyld påpeke den vesentlige forskjellen mellom slektsnavn og stedsnavn, som omfattes og reguleres av to ulike lovgivninger. Slektsnavn er regulert av lov om personnavn, og regnes som en privatsak. Lov om stadnamn, regulerer skrivemåten av stedsnavn (inklusive gårds- og bruksnavn) i offentlig bruk, og har som formål å ta vare på stedsnavn som språklige kulturminner. Vedtak om skrivemåten av stedsnavn etter lov om stadnamn regulerer den offentlige bruken av stedsnavn for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut, og gjelder ikke privat bruk. Privatpersoner er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter etter lov om stadnamn, men står fritt til å skrive stedsnavn som de selv vil.

Høringssvar og tilråding

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i tidligere Audnedal kommune (nå Lyngdal) i brev datert 12.11.2015, i tråd med § 8 i loven. I e-post datert 06.01.2016 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til Språkrådet. Språkrådet har gitt sin tilråding i brev datert 20.01.2016.

Bran(d)sdal(en)/Bronnesdal(en) (gard 466)

Uttale og skrifttradisjon

I *Norske Gaardnavne* er oppslagsformen *Bronnesdal* og uttalen /bró`nnesdalen/ registrert. Forleddet i navnet er forklart som et norrønt mannsnavn, *Brynjolfr*, *Brunnolfr* eller *Brøndolfr*. Herredsregisteret har registrert uttalene /bro`nsdalən/ og /brúnnə`sda:lən/. Sistnevnte er ført opp under gnr. 17, og i matrikelutkastet har gnr./bnr. 17/3 navnet *Vasbotnen* og *Brunesdal*. På sistnevnte arkivkort er det gjenfortalt et sagn om naboer som sloss og satte fyr på skogen, og at man fortsatt kan finne kull og brente stokker i jorden her. Bustadnamnarkivet (1960) har registrert uttalen /bron`nəsda:l'n/.

Etter en henvendelse fra Kartverket den 29.04.2021 har Språkrådet vært i kontakt med to lokalkjente personer, Abraham Flottorp og Olav Torgny Hårtveit for å undersøke om uttalen som er registrert i *Norske Gaardnavne*, herredsregisteret og bustadnamnarkivet fortsatt er i levende bruk. I e-post fra Språkrådet datert 30.04.2021 går det fram at «Hårtveit oppgir at den gamle uttalen var (i alfabetiskrift:) *Bronnesdalen*. Flottorp oppgir flere mulige alternativ: *Bronnesdal(en)* og/eller *Bronsdal(en)*. Begge opplyser at denne/disse uttalevariantene var den/de vanlige for 60-70 år siden, og de er helt samstemte i at varianten(e) ikke brukes i dag, heller ikke i de eldre generasjonene. I dag brukes bare uttalen *Bransdal*.»

Eldre skrivemåter av gårdsnavnet er *Brunixdall* (1619), *Brønnisdal* (1668) og *Bronnesdall* (1723), slik det går fram av *Norske Gaardnavne*.

I 1838-matrikkelen er skrivemåten *Brunnesdal* brukt om gården, mens i 1886- og 1906-matriklene er gårdsnavnet skrevet *Bronnesdal* med merknaden «Ogsaa skr. Brunnesdal». For bruk 1-3 er skrivemåten *Bronnesdal* brukt. I matrikelutkastet fra 1950 og dagens matrikel finner vi skrivemåten *Bronnesdal* for gårdsnavnet og for navna på bruk 1-3.

Økonomisk kartverk fra 1970 benytter skrivemåten *Bransdal*, mens kartserien Norge 1:50 000 i perioden 1952-2006 bruker *Brandsdalen*.

I bygdeboka *Grindheim 1: Gards- og ættesoge* er gårdsnavnet skrevet *Brandsdal* på side 283. Sagnet som er omtalt på det ene arkivkortet i herredsregisteret er også gjenfortalt i bygdeboka der det står at «Ei segn fortel at Brandsdal blei dyrka etter at nokre hjuringar hadde sett eld på skogen. Etter denne branden fekk garden namnet sitt.»

Høringssvar og tilråding

I e-post sendt fra Audnedal historielag ved Liv Birkeland den 26.02.2015 til Audnedal kommune i forbindelse med reising av navnesaken står det: «Etter innspill fra Ola F Bransdal har styret i Audnedal historielag hatt opp til diskusjon hva som er riktig stavemåte på stedet Bransdal i Grindheim. Etter det vi har greid å bringe på det reine, har den opprinnelige stavemåten vært Bransdal. Først i gards- og ættesoga til Grindheim i 1965 har er gards- og slektsnavnet tillagt en ekstra d og blir stava slik: Brandsdal. Styret i Audnedal historielag mener at folk gjerne kan stove sine familienavn slik de ønsker. Det er imidlertid viktig at gards- og stedsnavnene bevares slik at det blant annet er mulig å ta vare på og forstår historien bak navnet. For Bransdals del er det sannsynlig at navnet har sitt utspring i mannsnavnet Brunning (eller lignende). En annen teori er at navnet skyldes en stor brann.»

Bent Klever og Ranveig Bransdal Klever skriver i e-poster datert 18.12.2015 at de ønsker at navnet skal skrives *Brandsdal* uten *d*. Ønsket er ikke begrunnet.

Språkrådet tilrår primært skrivemåten *Bronnesdalen* i samsvar med uttaleopplysningene i sine arkiver, men åpner også sekundært opp for skrivemåten *Bronnesdal* i ubestemt form i tråd med skrifttradisjonen og de lokale ønskene.

Kartverkets vurdering

I denne saken har forleddet av navnet flere mulige skrivemåter som må vurderes opp mot den nedarvede uttalen, dagens uttale, skrifttradisjonen og de mulige tolkningene av navnets trolige opphav.

Som Audnedal historielag er inne på i sin e-post, er det viktig at gårdsnavnet bevares og tas vare på som et språklig kulturminne. Lov om stadnamn har som formål «å ta vare på stadnamn som språklege kulturminne, gi dei ei skriftform som er praktisk, og som ikkje skyggjer for meningsinnhaldet i namnet, og medverke til kjennskap til og aktiv bruk av namna», jf. § 1 første ledd. Kulturminnefunksjonen ivaretas best ved at den nedarvede uttalen legges til grunn for skrivemåten, samtidig som norske rettskrivingsprinsipper følges, jf. § 4 første ledd i loven.

I prop. 65 L (2018-2019) er det presisert følgende «Ein må vurdere om skrivemåten vil endre den lokale uttalen av namnet. Forma som namnet har i den nedervde lokale uttalen, er utgangspunktet for normering og har i seg sjølv verdi som kulturminne.»

I § 2 bokstav e i lov om stadnamn går det fram at definisjonen på nedarvet, lokal uttale er «uttale som er overlevert frå tidlegare generasjonar, som har vore vanleg på staden, og som framleis er i levande bruk.» En skrivemåte med *Bronnes-* i forleddet av navnet er i tråd med den opprinnelig nedarvede uttalen /bron`nəsda:l'n/, og har en lang skrifttradisjon i eldre matrikler, men det bekreftes i de nye uttalelsene fra Flottorp og Hårtveit at denne uttalen ikke lenger er i levende bruk. Skrivemåten kan heller ikke sies å vise tydelig hva som trolig er navnets opphav. I dag bruker man bare uttalen *Brandsdal* og denne oppfattes som den riktige navneforma. Kartverket finner det ikke tilrådelig å legge til grunn en utdødd uttaleform for skrivemåten av gårdsnavnet, da vilkåret i lovens § 2 bokstav e «som framleis er i levande bruk» ikke er oppfylt.

En skrivemåte med *Brands-* i forleddet av navnet er brukt gjennomgående i Norge 1:50 000 i perioden 1952–2006. Men vi har ikke noe sikkert grunnlag for å si at navnet bør skrives med *d* eller ikke ettersom opphavet til navnet er usikkert. Det må også bemerkes at en skrivemåte

med *d* ikke vil høres i uttalen, da bokstaven uansett vil være stum i konsonantsekvensen -nds-. Det er imidlertid ikke kommet ønske om denne skrivemåten i høringsrunden, og Kartverket finner derfor ikke grunnlag for å vurdere denne skrivemåten nærmere.

Alle som har uttalt seg i saken har ønsket *Brans-* i forleddet av navnet. Det kommer ikke frem noe begrunnelse for ønsket i høringsuttalelsene. Historielaget er inne på at navnet *Bransdal* kan ha utspring i mannsnavnet *Brunning*, men dette er usikkert og Kartverket finner ikke dokumentasjon for et mannsnavn **Brunning(r)* som underbygger denne påstanden i kildene. Men det kan nevnes at skrivemåten *Brunixdall* er brukt i 1619, og Albert Kjær nevner i Norske Gaardnavne at skrivemåten *Brunix-* kan sammenlignes med svensk *Bryningxaas* ved siden av *Brøniolfsaase*. En annen teori som historielaget også er inne på, er at gården kan ha fått navnet sitt etter en stor brann. Denne teorien går igjen i opplysningene i både herredsregisteret og bygdeboka der sagnet er gjenfortalt. Men også denne tolkningen er høyst usikker. Dagens uttale som er opplyst av Flottorp og Hårtveit, *Bransdal*, kan trolig ikke anses som en genuin nedarvet uttale av navnet, men som en nyere, skriftpåvirket omlaging av lyden /bronnes-/ og *Brans-* har trolig fått gjennomslag etter innvirkning fra slektsnavnet *Bransdal*. Skrivemåten *Bransdal* er brukt i økonomisk kartverk, jf. ovenfor, og har dermed en viss skrifttradisjon. Kartverket mener på bakgrunn av dette at det er dagens uttale som må legges til grunn for skrivemåten av gårdsnavnet.

I punkt 2 i de utfyllende reglene står det følgende om grammatisk ending i stedsnavn: «Bruken av grammatisk kjønn, bunden eller ubunden form skal som hovedregel rette seg etter den nedervde lokale uttalen». I veiledninga til den gamle stedsnavnforskriften står det presisert at «[u]bunden form skal brukast dersom ho er i levande bruk i talemålet i dag og dessuten er godt innarbeidd i skrift.» Den oppgitte uttalen sammen med de lokale ønskene tyder på at navnet uttales i ubestemt form.

Kartverket vedtar på dette grunnlag skrivemåten *Bransdal* i samsvar med dagens uttale og lokale ønsker. Skrivemåten *Bransdal* fastsettes også for bruk 66/1, 66/2 og 66/3, slik at den samme navneformen brukes om både gård og bruk, jf. § 5 andre ledd i lov om stadnamn.

Geislafos/Geislefoss/Gislefoss (gard 425)

Uttale og skrifttradisjon

I Norske Gaardnavne er oppslagformen *Geislefoss* og uttalen /jei`slafåss/ registrert. Navnet er forklart som norrønt **Geislafors*, der forleddet er ordet *geisli* m. 'stav, stokk'. Navnet er egentlig navn på en trang 5 meter høy foss i Audna, som også opprinnelig kan ha hatt det usammensatte navnet *Geisli* (ref. opplysningene som går fram av Norske Gaardnavne). Herredsregisteret (1947) har registrert uttalen /jei`sləfəs/, og i tillegg uttalen /jei`slafəs/ med merknad om at sistnevnte «var uttalen frå gamalt». Bustadnamnarkivet (1960) har registrert uttalen /jeis`lafəs/.

Eldre skrivemåter er *Gislefos* (mellom 1548 og 1661), *Gislefooß* (1594) og *Gitlefos* (1612, 1619, 1668, 1723), slik det går fram av Norske Gaardnavne.

I 1838-matrikkelen er skrivemåten *Gislefos* (*Geislefos*) brukt om gården. I 1886-matrikkelen er skrivemåten av både gårdsnavnet og bruksnavna på bruk 1–8 skrevet *Geislefoss*. Bruk 1 og 2 har merknaden «Alm. skr. Gislefos». I 1906-matrikkelen og i matrikelutkastet fra 1950 er navnet også skrevet *Geislefoss*, mens i dagens matrikkel er skrivemåten *Gislefoss* benyttet.

I rektangelkartet (1942 og 1952) finner vi *Geislafooss*, mens i økonomisk kartverk fra 1973 er skrivemåten *Gislefoss* benyttet. I Kartserien Norge 1:50 000 er skrivemåten varierende, i førsteutgaven fra 1952 og utgavene fra 1991 og 1993 finner vi bruk av *Geislafooss*, mens i perioden 1967–1973 er skrivemåten *Gislefoss* brukt. I utgaven fra 2005 er både *Gislefoss* og *Geislafooss* benyttet.

I *Konsmoboka 1: Gardar og ætter* fra 1964 er gårdsnavnet skrevet *Geislafooss*, og på side 121 oppgis det at gården har fått navn etter fossen. Videre står det følgende: «Professor Rygh seier at første stavinga – *geisli* tyder *stav* eller *stokk*. Kva dette har med fossen å gjera er vanskeleg å skjøna.»

Høringssvar og tilråding

Kristen Gislefoss skriver i e-post datert 08.12.2015 at alle grunneierne var positive til at det gamle og historiske navnet *Geislafooss* ble benyttet på verneområdet, men nå ønsker de at navnet på verneområdet endres til *Gislefoss*, da de ikke var kjent med at navnet på verneområdet ville få konsekvenser for skrivemåten av stedsnavnet. Han har lagt ved et bilde av en håndmalt kiste fra 1859 med skrivemåten *Geslefos*.

Glenn Gislefoss (eier av bruk 425/6) skriver i e-post at han slutter seg til Kristen Gislefoss' uttalelse i saken, og ønsker ikke å endre skrivemåten av gårdsnavnet. Videre viser han til både skriftlige og muntlige registreringer av navnet, og at gårdsnavnet *Gislefoss* er et familienavn.

Kjell Gislefoss (eier av bruk 425/3) skriver i e-post at han støtte både Kristen Gislefoss og Glenn Gislefoss sine uttalelser i saken. Han ønsker også å beholde skrivemåten *Gislefoss* for gårdsnavnet, og skriver at navnet har vært brukt i generasjoner også som familienavn. Han skriver videre at «Da *Geislafooss* ble benyttet som navn på det vernede skogsområdet, hadde det som funksjon å skille ut området fra resten av gården.»

Språkrådet skriver i sin tilråding at de primært tilrår skrivemåten *Geislafooss* i samsvar med uttalen og navnets trolige opphav, men at de subsidiært kan åpne for *Geislefoss*. Videre står det at «For bruksnavna vil også skrivemåten *Gislefoss* kunne godtas med bakgrunn i at denne skriftformen er sterkt innarbeidet.»

Kartverkets vurdering

Som nevnt i avsnittet om rettslig grunnlag ovenfor, skal skrivemåten i den såkalte primærfunksjonen etter lov om stadnamn § 4 tredje ledd være retningsgivende for skrivemåten i andre funksjoner av navnet. Opplysningene i *Norske Gaardnavne* og bygdeboka viser at navnet opprinnelig er navnet på en foss (som også opprinnelig kan ha hatt det usammensatte navnet *Geisli*, av *geisli* m. 'stav, stokk'), og at gården har fått navnet etter fossen. Det er derfor snakk om et svært gammelt navn, og fossen må anses som det opprinnelige primærnavnet.

I denne saken må det vurderes om forleddet i navnet skal skrive *Gisle-*, *Geisle-* eller *Geisla-*. Lov om stadnamn nevner også at det skal tas hensyn til skrifttradisjonen og lokale ønsker. Den sterke lokale tilslutningen til *Gislefoss* må også tillegges vekt i vurderingen.

Det går fram av Ot.prop. nr. 42 (2004-2005) pkt. 6.2.1 at nåværende og tidligere skriftformer i offentlig bruk er viktige momenter i fastsettingen av skrivemåter. Ut fra skrifttradisjonen i de historiske matriklene (1838, og merknadene i matriklene fra 1886 og 1906) samt de eldre skrivemåtene, dagens matrikkel og økonomisk kartverk har navnet vært skrevet *Gislefos* (*Geislefos*), *Gislefoss*, mens det i 1886- og 1906-matrikkelen, matrikelutkastet fra 1950, rektangelkartet og noen utgaver av kartserien Norge 1:50 000 er skrevet *Geislefoss*, *Geislafooss*. Begge skrivemåtene har altså tradisjon i både kart og matrikler.

Av alle som har uttalt seg i saken lokalt er det skrivemåten *Gislefoss* som er ønsket. Som Språkrådet er inne på i sin tilråding, går det fram av de innkomne høringsuttalelsene at grunneierne var positive til skrivemåten *Geislafooss*, da det skulle opprettes et verneområde. De ønsker derimot ikke denne skrivemåten for gårdsnavnet, og begrunner dette med skrivemåten av familienavnet og de eldre skrivemåtene med *Gisle-*. Allikevel kommer det fram av høringsuttalelsen fra Kristen Gislefoss at han mener *Geislafooss* var skrivemåten på gården på

1800-tallet. Det må her presiseres at skrivemåten av slektsnavnet ikke skal ha noen innvirkning på det tilhørende gardsnavnet.

Lov om stadnamn har som formål å ta vare på stedsnavn som språklige kulturminner, jf. § 1 første ledd. Kulturminnefunksjonen ivaretas best ved at den nedarvede uttalen legges til grunn for skrivemåten, samtidig som norske rettskrivingsprinsipper følges, jf. § 4 første ledd i loven.

I prop. 65 L (2018-2019) er det presisert følgende: «Ein må vurdere om skrivemåten vil endre den lokale uttalen av namnet. Forma som namnet har i den nedervde lokale uttalen, er utgangspunktet for normering og har i seg sjølv verdi som kulturminne.»

Den lokalt ønskede skrivemåten *Gislefoss* er ikke i tråd med verken den nedarvede uttalen som er registrert i *Norske Gaardnavne*, herredsregisteret, bustadnamnarkivet eller navnets trolige opphav. Men på den annen side er skrivemåten *Gisle-* delvis benyttet i skrift. Men Kartverket kan likevel ikke se at skriftformen er så dominerende for gårdsnavnet at den anses som godt innarbeidd i offentlig bruk. Skrivemåten *Gislefoss* kan bidra til at den tradisjonelle uttalen svekkes, og dermed ikke lenger viderefører den opprinnelig betydningen av navnet.

I § 1 første ledd i lov om stadnamn går det fram at skrivemåten ikke skal skygge for meningsinnholdet i navnet, og i § 4 første ledd står det at bl.a. at skrivemåten skal ta utgangspunkt i nedarvet lokal uttale. Slik det går fram av *Norske Gaardnavne* er navnet forklart som norrønt **Geislafors*, der forleddet er ordet *geisl(i)* 'stav, stokk'.

I punkt 3.1 i de utfyllende reglene står det presisert følgende: «I ord der ein har val mellom diftong (stein, straum) og monoftong (sten, strøm) skal ein som hovudregel følgje dialektuttalen.» Uttaleopplysningene i de ulike kildene ovenfor viser at navnet har vært uttalt med med diftong (/jɛi`sl-) i førsteleddet.

I punkt 6 står det at «[e]in bør nytte den samansetjingsmåten som samsvarar best med dialektuttalen.» Det er varierende bruk av fuge-e og fuge-a i både uttaleopplysningene og i de skriftlige kildene. Men fuge-a er brukt både i *Norske Gaardnavne* og i bustadnamnarkivet, og det er gjort merknad i herredsregisteret om at uttalen er med fuge-a fra gammelt av. En skrivemåte med fuge -a støttes også av skrivemåten brukt i rektangelkart og flere utgaver av Norge 1:50 000.

Kartverket vedtar på dette grunnlag skrivemåten *Geislafoss* i gardsnavnet i samsvar med den nedarvede uttalen, navnets trolige opphav, Språkrådets tilråding og skrifttradisjonen, jf. §§ 1 og 4 første ledd i lov om stadnamn. Samme skrivemåte fastsettes også for de likelydende bruksnavna, jf. § 4 tredje ledd og § 5 andre ledd i loven.

Vi viser til avsnittet om bruksnavn nedenfor. I denne saken har eierne av bruk 425/1, 3, 4, 6 og 7 rett til å fastsette skrivemåten av bruksnavnet dersom de kan legge ved tilstrekkelig dokumentasjon.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Lars Fredrik Gyland
fylkeskartsjef

Linn Winnæss-Karlsen
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Tilrådingen fra Språkrådet

Kopi Lars Fredrik Gyland, LD - FKK Kristiansand (LK2KRI)
Maria Ellingsen, LD - FKK Kristiansand (LK2KRI)
SPRÅKRÅDET
MILJØDIREKTORATET

From: Glenn <gt-gi@online.no>
Sent: mandag 6. desember 2021 20:15
To: Kartverket - Post; post@lyngdal.kommune.no
Cc: 'Gislefoss, Kristen'; Kjell Gislefoss
Subject: Receipt Klage på Vedtak i navnesak 2015/18 - Bransdal og Geislafoss i Lyngdal kommune (tidligere Audnedal)
Attachments: Geislafoss.docx

Follow Up Flag: Følg opp
Flag Status: Flagged

Categories: Tracked To Dynamics 365

Se vedlagt

Mvh Glenn Gislefoss
tlf: 91008020



Please consider the environment
before printing this e-mail note

Klage på kartverkets endring av stedsnavn fra Gislefoss til Geislafoss.

Jeg viser til kartverkets vedtak av 17.11.21. og Kristen Gislefoss sin klage på vedtak 1.12.21

Jeg vil med dette støtte klagen til Kristen.

Vil i tillegg nevne følgende momenter.

- Gislefoss er også et slektsnavn, og slekta mister sin identitet til stedet om navnet endres. Samtlige med navn Gislefoss er i slekt eller relasjon til hverandre og stedet som heter Gislefoss er opprinnelsen til disse.
- Gislefoss er så langt vi vet eneste sted i verden med dette navn. Det i seg selv bør jo være grunnlag for at navnet fredes.
- At navnet skal ha noen som helst sammenheng med referanse til at «geisli» betyr stav eller stokk må være tatt fullstendig ut av lufta. Fossen har ingen stokk eller stav relasjon som vi kan se. Navnet beskriver nok likevel fossen, men er mye mer naturlig da til å relatere det til det gamle viking navnet Gisle (som noen ganger også skrives Gitle som jo også i enkelte tider har vært en dialekt variant for navnet på fossen).
- Som også angitt i vedtaket så er den eldste registrerte skrivemåten Gislefos (mellom 1548 og 1661). Skulle tro de den gang hadde bedre kunnskap om datidens og eldre bruk av navnet enn dagens kartverk og språkråd. Dvs den reelt sett nedarvede skrivemåten er «Gisle – foss»
- Dagens nedarvede muntlige uttale er også Gislefoss, som jo er kjent over hele Norge (hvem i all verden har hørt værmelding med meteorolog Geislafoss). Dvs. stedet er i dag viden uttalt som Gislefoss. Om man opp gjennom tiden har hatt forskjellige dialekt utaler av navnet må være saken uvedkommende, da disse har eksistert i kortere perioder og omfatter en lang rekke forskjellige varianter. Geislafoss er altså bare ett av mange varianter som er brukt opp gjennom tiden, så hvorfor henge seg opp i akkurat det navnet som er brukt i en kort periode, mens man ser bort fra andre varianter, samt underkjenner det som beviselig er brukt aller lengst (med skriftlige kilder tilbake til 1548). Dette spesielt siden både de eldste nedtegningene og dagens

vanlige bruk (og dermed den nedarvede lokale uttalen) stemmer over ens og er Gislefoss. Jeg vil dermed sterkt bestride kartverkets påstand om at Gislefoss ikke er i tråd med nedarvet uttale og skrivemåte.

- At vi som grunneiere i sin tid syntes det kunne være kjekt å bruke Geisla foss som navn på verneområde kan ikke tillegges vekt i denne sammenheng. Grunnlaget for det var jo å skille det fra navnet på fossen og gården som sådan. Geisla foss så jeg da mer som et «klengenavn» som jeg nok hørte en og annen gang som liten gutt, men da altså som et klengenavn, og altså noe som kunne passe greit til et verneområde.
- Ser også at det skal legges «særlig» vekt på ønsket til eieren når navn skal settes. Kan på ingen måte se at dette på noen måte er lagt vekt på i denne sammenhengen da alle grunneiere som har uttalt seg vil beholde Gislefoss og motsetter seg endring.

På bakgrunn av blant annet ovenstående vil jeg da hevde at Kartverkets vurdering er feil på flere punkter og ber om ny saksbehandling eller primært at vedtaket omgjøres.

Med hilsen

Glenn Gislefoss

From: Kjell Gislefoss <kjell.gislefoss@gmail.com>
Sent: mandag 13. desember 2021 15:57
To: Kartverket - Post
Cc: post@lyngdal.kommune.no
Subject: Klage på vedtak av skrivemåte - Geislafoss

Follow Up Flag: Følg opp
Flag Status: Flagged

Categories: Tracked To Dynamics 365

Kjell Gislefoss
Høivold Brygge 12
4631 Kristiansand

Kartverket/Lyngdal kommune

Klage på vedtak av skrivemåte - Geislafoss

Kartverkets sak/dok.: 11/04460-103, Ark.: 136.12

Lyngdal kommunes ref.: 2021/4871-3

Det er vanskelig å forstå hensikten med nevnte vedtak. Hvorfor skal man endre et godt innarbeidet stedsnavn, som er utgangspunkt for et utbredt slektsnavn?

Så vidt vites, har alle med etternavnet Gislefoss en tilknytning til gårdsnavnet Gislefoss, enten fra fødsel av eller ved giftermål. I egen slekt kan jeg gå tilbake til min tippoldemor Apelone (født i 1799) – med etternavn Gislefoss (altså ikke Geislafoss/Geislefoss eller lignende). Samtlige ledd deretter har hatt etternavnet Gislefoss. Som en kuriositet kan nevnes at da vår nye justisminister, Emilie Enger Mehl, ventet på telefon fra statsminister Støre, og ikke ønsket at tilfeldige personer som eventuelt sto ved hennes side når telefonen kom, kunne se hvem som ringte, så la hun inn et alias på Støres telefonnummer: Jan **Gislefoss**! Kan noen være i tvil om at navnet er kjent og innarbeidet i det norske samfunnet (ref et par meteorologer med dette navnet)?

Selv om alle vi som har etternavnet Gislefoss, kan beholde det (det skulle da bare mangle!), mister vi tilhørigheten til stedet. Ved å endre stedsnavnet, fratar man rett og slett identiteten og tilknytningen vi i slekten har til navnets opprinnelsessted!

Greit nok at stedet på folkemunne har hatt varierende skrivemåte. Det samme gjelder for et utall stedsnavn. Lokalt trenger man kun å bevege seg to km nordover til gården Viblemo, som tidligere ble skrevet Vivlemo. Språk er levende. Men det er **Gislefoss** som er i bruk nå, og det er ønskelig at det fortsatt skal være stedets navn. Lokalt er Gislefoss et kjent sted i elva Audna for laksefiskere. Det gir ingen mening å skulle endre dette navnet på en som sagt kjent fiskeplass.

Vi som vernet deler av skogen vår, og ønsket å kalle verneområdet for Geislafoss, ønsket kun dette for å skille ut verneområdet fra resten av gården. Dersom Geislafoss skal brukes som gårdsnavn for hele gården, må da verneområdet kalles Gislefoss for å skille det ut fra resten av gården? Igjen – dette gir ingen mening!

På Gislefoss er det tre gårdseiere som har etternavnet Gislefoss. Samtlige er motstandere av endring av stedsnavnet. Det må tillegges stor vekt!

Med vennlig hilsen
Kjell Gislefoss

From: Gislefoss, Kristen <fmavkgi@statsforvalteren.no>
Sent: fredag 10. desember 2021 11:16
To: Kartverket - Post
Subject: VS: Klage på kartverkets vedtak av 17.11.21
Attachments: Geisla foss.docx

Follow Up Flag: Følg opp
Flag Status: Flagged

Categories: Tracked To Dynamics 365

Jeg viser til min klage av 01.12.21 vedr. endring av stedsnavn fra Gislefoss til Geisla foss. Som et supplement til klagen nevnes følgende:

I telefonsamtale med Line Heinesen i Språkrådet i dag fikk jeg bekreftet at det i denne saken her er begått saksbehandlingsfeil. Feilen består i at navnet på verneområdet Geisla foss, ble fastsatt før det var reist navnesak på selve gården. Med andre ord så består saksbehandlingsfeilen ifølge Heinesen i brudd på rekkefølgekravet om at navnet på selve stedet, må fastsettes før eller samtidig med at navnet på selve verneområde fattes.

Med vennlig hilsen

Kristen Gislefoss

Fra: Gislefoss, Kristen
Sendt: onsdag 1. desember 2021 12:21
Til: 'post@kartverket.no' <post@kartverket.no>
Kopi: post@lyngdal.kommune.no
Emne: Klage på kartverkets vedtak av 17.11.21

Vedlagt følger klage på kartverkets vedtak av 17.11.21.

Med vennlig hilsen

Kristen Gislefoss

From: Kartverket - Kundesenter
Sent: onsdag 22. desember 2021 08:46
To: Kartverket - Post
Subject: VS: Saksnr 2015/18 - Gislefoss CRM:0175026
Attachments: Til Kartverket.docx; FB_IMG_1586456310107.jpg; Kart 1901.jpg

Follow Up Flag: Følg opp
Flag Status: Flagged

----- Opprinnelig melding -----

Fra: karianne@gislefoss.no <karianne@gislefoss.no>;
Mottatt: Wed Dec 15 2021 15:04:46 GMT+0100 (sentraleuropeisk normaltid)
Til: Arkiv <post@kartverket.no>;
Kopi: Lyngdal kommune <post@lyngdal.kommune.no>;
Emne: Saksnr 2015/18 - Gislefoss

Til Kartverket

FKK Kristiansand

Vedak i navnesak 2015/18 – Bransdal og Geislafooss i Lyngdal.

Syner til dykkar vedtak av 17. 11. 2021.

Eg les av §6 i Lov om stadnamn at eg truleg ikkje kjem inn under dei som har klagerett i saka. Som ein av dei som er fødd og oppvaks på Gislefos, vil eg likevel klage, og kome med nokre synspunkter i saka.

Så vidt eg veit, er det berre denne staden i heile verda som heiter Gislefos. Det er ikkje så mange av oss som er fødd og oppvaks der, men det er ein del som har slekta si derifrå, både her til lands og andre stader, til dømes Sverige og USA. Dersom namnet vert endra, vil dei ikkje lengre finne slektsnavnet sitt på kartet.

Sjølv om slektsnamn og gardnamn er regulert av to forskjellige lover, må ein her sjå dei i samanheng, då slekta og staden har namn etter fossen. I vedtaket er det vist til ymse kjelder for stavemåte av namnet. Det går fram at stavemåten Gislefos/Gitlefos har røter heilt attende til 1500- talet. Sjølv har eg gått gjennom det meste av kyrkjebøker tilbake til 1726, og så langt dei er lagt ut på digitalarkivet. Eg har ikkje funne stavemåten Geislafooss ein einaste stad, og det er den scanna versjonen av bøkene, ikkje den digitaliserte. Det ser ut til at Gitlefos er brukt til ca 1750, deretter Gislefos/Gislefos. Eg reknar med at kyrkjebøker kjem inn under offentlig nedteikningar. I manntalet for 1664-1666 er skriven Gitlefos, og folketelling i 1801 Gislefos. Frå 1835 og alle folketellingar fram til 1920 er skrivemåten Gislefos. Det vert synt til at skrivemåten «Gisle» er «delvis benyttet i skrift». Etter det eg har funne ut, frå alt eg har undersøkt, så er Gislefos(s) det som har vore vanleg, ikkje delvis, men stort sett. Det er vist til at Ot.prop. nr. 42(2004-2005) pkt. 62.1 seier at «nåværende og tidligere skriftformer i offentlig bruk er viktige momenter i fastsetting av skrivemåte» Her ser det ut til at Kartverket ikkje har teke omsyn til dette.

Når det gjeld tydinga av navnet «Geislafooss», verkar det lite truleg at det skal ha noko med «stokk» å gjere. Derimot har vi alltid høyrte at det kjem av det gamalnorske ordet for stråle/sprut, til liks med «geysir» på Island. Det verkar meir logisk, då denne fossen er spesiell på den viset at det ligg ein stein tvers over fossen øverst, slik at vatne på ei viss vassføring sprutar ut under steinen. Vass-sprut/stråle.

Eg ser gjerne at staden Gislefos framleis skal skrivast Gislefos.

Helsing

Kari Anne Gislefos

Vedlegg: Kart frå folketellinga 1900, bilde.



Nida
over
Nordre Lindes Indlagsskole
2) Lignemønstre og Klemme-
mek. Angivelst af de 8 Indlagsskole.
Kiste.

